

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.008.01.2017
P.17.048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P.17.048 – Utrzymanie i eksploatacja sieci wodociągowej w miastach.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler

Leszek Chwat doradca techniczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LSZ. 82/2017 z 15 maja 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1)

Jednostka
kontrolowana

Urząd Miasta Świnoujście ul. Wojska Polskiego 1/5, 72-600 Świnoujście - dalej Urząd.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Janusz Żmurkiewicz – Prezydent Miasta od 10 listopada 2002 r. – dalej Prezydent.

(dowód: akta kontroli str. 3)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Urząd zadania zapewnienia mieszkańcom zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Na terenie Miasta Świnoujście usługi w tym zakresie od 1994 r. prowadził Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Świnoujściu (ZWiK) na podstawie zezwolenia z 14 stycznia 2003 r. wydanego na czas nieokreślony przez Prezydenta na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego² oraz art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków³. ZWiK posiadał wymagane pozwolenia wodnoprawne dla komunalnych ujęć wód podziemnych. Prezydent nadzorował działalność ZWiK w ramach nadzoru właścicielskiego i poprzez weryfikację Wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych ZWiK oraz Wniosków o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków do urządzeń kanalizacji sanitarnej. Ceny za wodę ustalano w trybie i wg uregulowań określonych w art. 24 ust. 2 i 3 uzzw, w §4 ust. 1 i 2, §5 pkt 1 i 2 i §19 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków⁴. Dostęp do sieci wodociągowej miało 99,7% mieszkańców Miasta. Urząd informował mieszkańców zarówno jakości wody w sieci, jak i o taryfach za usługi wodociągowe. Jako dobrą praktykę należy wskazać bieżącą współpracę jednostek Urzędu ze ZWiK w zakresie koordynacji planów inwestycyjnych Miasta z planami ZWiK dotyczącymi remontów i rozbudowy sieci wodociągowej.

III. Wyniki kontroli

1. Zapewnienie powszechnego dostępu do sieci wodociągowej.

1.1. Przygotowanie formalno–prawne do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Opis stanu
faktycznego

Na terenie Miasta Świnoujście (dalej: Miasto) usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzenia ścieków od 1 stycznia 1994 r.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz.U. z 2017 r. poz. 1257; dalej: Kpa.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 328; dalej: uzzw.

⁴ Dz. U. Nr 127, poz. 886 ze zm.; dalej: rtwr.

prowadził ZWiK. Przedsiębiorstwo to powstało z przekształcenia zakładu komunalnego (o takiej samej nazwie). ZWiK przejął majątek zlikwidowanego zakładu komunalnego. Założycielem przedsiębiorstwa było Miasto Świnoujście, które objęło 100% udziałów o łącznej wartości 94.099.200 zł.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

W myśl postanowień Aktu Założycielskiego z dnia 23 grudnia 1993 r. podstawowym przedmiotem działalności ZWiK były pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków oraz rozbudowa sieci i urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 9)

ZWiK prowadził działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków na podstawie zezwolenia z 14 stycznia 2003 r. wydanego na czas nieokreślony przez Prezydenta - na podstawie art. 16 ust. 1 uzw po rozpatrzeniu wniosku ZWiK z 11 lipca 2002 r. Zezwolenie wypełniało warunki określone w art. 18 uzw. M.in. w myśl postanowień określonych w pkt. IV2 i 3 zezwolenia ZWiK został zobowiązany do przekazywania Prezydentowi, wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym, informacji o jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków, występujących awariach oraz wnioskach pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych. Zezwolenie upoważniało Prezydenta do przeprowadzania kontroli realizacji zadań nim objętych.

(dowód: akta kontroli str. 13-18)

W latach 2015-2017 Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli Urzędu nie przeprowadził żadnej kontroli w ZWiK.

(dowód: akta kontroli str. 77)

W ewidencji środków trwałych Urzędu nie figurowały sieci wodociągowe i kanalizacyjne. Elementy infrastruktury technicznej zrealizowane w ramach zadań inwestycyjnych przez przedsiębiorstwo Polskie LNG SA, operatora Terminalu LNG (Gazoportu) w Świnoujściu, zostały wniesione przez Miasto w formie aportu do ZWiK.

(dowód: akta kontroli str. 43)

W dniu 26 czerwca 2016 r. Miasto przekazało do ZWiK protokołem zdawczo odbiorczym środka trwałego sieć wodociągową (o wartości 117.899 zł), sieć kanalizacji sanitarnej (o wartości 212.675 zł) oraz przepompownię ścieków sanitarnych (o wartości 240.085 zł) związane z układem drogowym w rejonie ulicy Ku Morzu.

(dowód: akta kontroli str. 45-60)

W dniu 28 marca 2017 r. Miasto przekazało do ZWiK protokołem zdawczo odbiorczym środka trwałego sieć kanalizacji sanitarnej wzdłuż ulicy Barlickiego (o wartości 382.123 zł).

(dowód: akta kontroli str. 45-60)

Obie wyżej opisane inwestycje zrealizowane zostały na rzecz Miasta przez LNG SA na podstawie umów zawartych pomiędzy Miastem a LNG SA w dniach 15 lipca 2009 r. i 21 października 2016 r. dotyczących partycypacji LNG SA w rozbudowę infrastruktury komunalnej Miasta w związku z budową Gazoportu.

(dowód: akta kontroli str. 69-76)

ZWiK posiadał pozwolenia wodnoprawne na pobór wód wydane w dniach:
- 30 stycznia 2009 r.⁵ przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego⁶ na pobór wód podziemnych z ujęcia komunalnego „Granica” zlokalizowanego

⁵ Decyzja nr WRiOŚ-III/WI/6250/18-3/08.

w Świnoujściu, stanowiącego 11 studni głębinowych, w tym 9 podstawowych i 2 rezerwowe, w ilości: $Q_{\max,h}=230 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr},d}=4.500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max,d}=5.520 \text{ m}^3/\text{d}$, ważne od dnia 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2018 r.;

- 21 listopada 2012 r.⁷ przez Marszałka na szczególne korzystanie z wód – pobór wód podziemnych z ujęcia komunalnego „Wydrzany” zlokalizowanego w Świnoujściu przy ul. Karsiborskiej, składającego się z 15 studni głębinowych, w ilości: $Q_{\max,h}=300 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr},d}=5.500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max,r}=2.007.500 \text{ m}^3/\text{rok}$, ważne w okresie 9 lat licząc od dnia podpisania decyzji;

- 31 grudnia 2014 r.⁸ przez Prezydenta na szczególne korzystanie z wód – pobór wody podziemnej z ujęcia komunalnego „Odra” w Świnoujściu składającego się z 4 studni głębinowych, w ilości: $Q_{\max,h}=60 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr},d}=1.100 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max,r}=401.500 \text{ m}^3/\text{rok}$, ważne do dnia 31 grudnia 2030 r.;

- 31 grudnia 2014 r.⁹ przez Prezydenta na szczególne korzystanie z wód – pobór wody podziemnej z ujęcia komunalnego „Na Wydmach” w Świnoujściu składającego się z 5 studni głębinowych, w ilości: $Q_{\max,h}=60 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr},d}=1.100 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max,r}=401.500 \text{ m}^3/\text{rok}$, ważne do dnia 31 grudnia 2030 r.

(dowód: akta kontroli str. 19-20)

1.2. Przygotowanie organizacyjne i finansowe do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Opis stanu faktycznego

Nadzór nad działalnością ZWiK przypisany był I Zastępcy Prezydenta, posiadającemu uprawnienia m.in. do kierowania, nadzorowania i kontrolowania budów oraz projektowania sieci i instalacji sanitarnych.

(dowód: akta kontroli str. 41)

W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu, jako właściwy do sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań własnych Miasta powierzonych ZWiK, wskazany został Wydział Inżyniera Miasta (WIM). Zadania WIM określone w regulaminie obejmowały m.in. planowanie roczne i wieloletnie przedsięwzięć inwestycyjnych, organizowanie badań przedprojektowych w poszczególnych obszarach inżynierii i usług komunalnych Miasta, przygotowanie, nadzorowanie i rozliczanie inwestycji Miasta.

Regulamin, poza zapisem o nadzorze nad ZWiK, nie precyzował zadań WIM w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 21, 38)

Nadzór nad działalnością WIM należał do I Zastępcy Prezydenta.

(dowód: akta kontroli str. 41)

W okresie objętym kontrolą w WIM zatrudnionych było 20 osób, głównie inżynierów budownictwa różnych specjalności. W trakcie kontroli, jako osoba zajmująca się współpracą z ZWiK wskazany został Główny Specjalista ds. inwestycji, utrzymania i remontów sieci sanitarnych - inżynier budownictwa

(dowód: akta kontroli str. 79-80)

Jednym z 3 przedstawicieli Miasta w Radzie Nadzorczej ZWiK, w okresie objętym kontrolą, był Skarbnik Miasta, posiadający m.in. uprawnienia audytora wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 81)

⁶ Dalej: Marszałek.

⁷ Decyzja nr WOS.II.7322.33-7.2012.MU.

⁸ Decyzja nr WS.6341.19.2.2014.BZ.

⁹ Decyzja nr WS.6341.20.2.2014.BZ.

W okresie objętym kontrolą ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę mogło korzystać 99,7% mieszkańców Miasta.

Wg stanu na 31 grudnia 2015 r., 2016 r. i 31 marca 2017 r. liczba mieszkańców Miasta wynosiła – odpowiednio – 38,4 tys., 38 tys. i 37,8 tys. a liczba mieszkańców korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę 38,3 tys., 37,9 tys. i 37,3 tys.

Sieć wodociągowa zaopatrywała w wodę 99,4% nieruchomości na terenie Miasta.

Wg stanu na 31 grudnia 2015 r., 2016 r. i 31 marca 2017 r. liczba nieruchomości w Mieście wynosiła – odpowiednio - 4.210, 4.245 i 4.300 a liczba nieruchomości przyłączonych do sieci wodociągowej 4.182, 4.217 i 4.272.

(dowód: akta kontroli str. 83)

W czasie kontroli, do sieci wodociągowej nie było podłączone 28 nieruchomości. Były to nieruchomości znacznie oddalone od istniejącej sieci – posiadające studnie głębinowe. W 14 przypadkach nieruchomości nie były podłączone do sieci pomimo istnienia warunków technicznych sieci – użytkownicy nie złożyli wniosku o przyłączenie. W przypadku 3 nieruchomości, w czasie kontroli trwało ich przyłączanie do sieci

(dowód: akta kontroli str. 85)

Regulamin dostarczania wody i odprowadzenia ścieków na terenie miasta Świnoujście został wprowadzony w życie na mocy uchwały Rady Miasta Świnoujścia z 2 lutego 2006 r.¹⁰ Regulamin określał prawa i obowiązki ZWiK oraz odbiorców w zakresie o którym mowa w art. 19 ust. 2 uzw. Projekt regulaminu został przygotowany przez ZWiK i złożony do zatwierdzenia 16 listopada 2005 r. Komisje Gospodarki i Budżetu Rady Miasta wniosły poprawki do przedłożonego projektu, który po uwzględnieniu poprawek został ponownie przedłożony przez ZWiK 12 stycznia 2006 r.

(dowód: akta kontroli str. 93-107)

Według obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta¹¹ (Studium) – „Podstawowym źródłem wody surowej dla potrzeb świnoujskiego wodociągu jest woda pochodząca głównie z utworów czwartorzędowych oraz utworów górnokredowych. Na terenie polskiej części Wyspy Uznam zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych z utworów czwartorzędowych wynoszą 640m³/h, natomiast na terenie Wyspy Wolin w granicach administracyjnych m. Świnoujścia łączna wielkość zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęć wody wynosi ok. 870 m³/h.”

(dowód: akta kontroli str. 89)

Jako podstawowe problemy w dystrybucji wody wskazano m.in. na:

- brak możliwości dodatkowego sposobu dostarczania wody do miasta,
- w niektórych częściach miasta niezadowalający stan techniczny rurociągów rozprowadzających wodę po rozległym obszarze miasta oraz armatury i elementów uzbrajania sieci wodociągowej (m.in. azbestocement),
- brak pierścieniowego systemu dystrybucji w niektórych obszarach miasta,
- brak zbiorników wyrównawczych o odpowiedniej pojemności

¹⁰ Nr IV/S/XXXIV/270/06 w sprawie zatwierdzenia regulaminu dostarczania wody i odprowadzenia ścieków na terenie miasta Świnoujścia.

¹¹ Uchwała nr XIV/100/2011 Rady Miasta Świnoujście z 8 września 2011 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świnoujście.

- zapewniających niezawodną pracę całego systemu sieci wodociągowej,
- ograniczenia dostępu do źródeł wód podziemnych.

(dowód: akta kontroli str. 91)

W okresie objętym kontrolą corocznie aktualizowano Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych¹². Przedkładane Prezydentowi w kolejnych latach przez ZWiK projekty Planu uwzględniały rzeczywiste wykonanie inwestycji w danym roku przesuwaly i perspektywę Planu o rok. Projekty te uwzględniały zadania wynikające z analizy opisanej w Studium. Każdorazowo przedkładany projekt Planu określał m.in. planowany zakres usług wodociagowo-kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach; przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz odprowadzanie ścieków; nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach; sposoby finansowania planowanych inwestycji. Plan spełniał wymagania określone w art. 21 ust. 2 uzw oraz warunki z art. 21 ust. 3 uzw.

ZWiK przedłożył Prezydentowi Plan na lata 2014-2017 w dniu 22 października 2014 r. Na 2015 r. w Planie uwzględniono koszty wszystkich inwestycji w wysokości 5.460 tys. zł (sfinansowanych ze środków własnych).

(dowód: akta kontroli str. 109-137)

W podpisanym przez Prezydenta uzasadnieniu projektu uchwały w sprawie przyjęcia Planu na lata 2014-2017 wskazano m.in., że przedkładany Plan był aktualizacją i kontynuacją Planu na lata 2013-2016 uwzględniającą możliwości pozyskania środków i najpilniejsze potrzeby dotyczące rozbudowy sieci wodociagowych i kanalizacyjnych. W projekcie Planu zmieniono horyzont czasowy tj. na lata 2014-2017, dostosowano zakres planowanych inwestycji do potrzeb oraz możliwości finansowych ZWiK, uaktualniono plan na rok 2015. Prezydent wskazał także, że projekt Planu uwzględniał działania mające na celu w dłuższym okresie doprowadzenie wody do Świnoujścia z zewnątrz tj. z ujęć Kołczewko i Kodrąbek.

(dowód: akta kontroli str. 139)

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Planu na lata 2014-2017 był przedmiotem obrad Komisji Gospodarki i Budżetu Rady Miasta w dniu 22 października 2014 r. Komisja wydała pozytywną opinię do projektu uchwały.

(dowód: akta kontroli str. 141)

Rada Miasta w dniu 23 października 2014 r. przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Planu na lata 2014-2017.¹³

(dowód: akta kontroli str. 145)

ZWiK przedłożył Prezydentowi Plan na lata 2015-2018 w dniu 22 października 2015 r. Na 2016 r. w Planie uwzględniono łączne koszty inwestycji w wysokości 8.847 tys. zł. Jako źródła finansowania wskazano: 5.227 tys. zł środki własne, 1.950 tys. zł fundusze ekologiczne krajowe, 1.670 tys. zł środki UE.

---

¹² Dalej: Plan.

¹³ Nr LIX/455/2014.

(dowód: akta kontroli str. 147-166)

W podpisanym przez I Zastępcę Prezydenta uzasadnieniu projektu uchwały w sprawie przyjęcia Planu na lata 2015-2018 wskazano m.in., że przedkładany Plan, w zakresie przebudowy sieci wodociagowych i kanalizacyjnych uwzględnił zamierzenia Miasta dotyczące remontów i budowy dróg i chodników oraz część potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców. Do planu wprowadzono m.in. budowę nowych studni głębinowych, poprawienie automatyzacji pracy studni oraz pełen monitoring wszystkich ujęć.

(dowód: akta kontroli str. 167)

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Planu na lata 2015-2018 był przedmiotem obrad Komisji Gospodarki i Budżetu Rady Miasta w dniu 22 listopada 2015 r. Komisja wydała pozytywną opinię do projektu uchwały.

(dowód: akta kontroli str. 169-172)

Rada Miasta w dniu 26 listopada 2015 r. przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Planu na lata 2015-2018.¹⁴

(dowód: akta kontroli str. 173)

ZWiK przedłożył Prezydentowi Plan na lata 2016-2019 w dniu 21 października 2016 r. W dniu 21 listopada 2016 r. została złożona autopoprawka uzupełniająca rozdział IV Planu o tabele zawierające dane dotyczące zakresu i źródeł finansowania inwestycji w latach 2016-2019. Na 2017 r. w Planie uwzględniono łączne koszty inwestycji w wysokości 7.190 tys. zł. Jako źródła finansowania wskazano: 4.945 tys. zł środki własne, 1.945 tys. zł kredyty/pożyczki, 300 tys. zł środki UE.

(dowód: akta kontroli str. 175-199)

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Planu na lata 2016-2019 był przedmiotem obrad Komisji Gospodarki i Budżetu Rady Miasta w dniu 22 listopada 2016 r. Komisja wydała pozytywną opinię do projektu uchwały.

(dowód: akta kontroli str. 203-205)

Rada Miasta w dniu 24 listopada 2016 r. przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Planu na lata 2014-2019.¹⁵

(dowód: akta kontroli str. 207)

Zakres i termin realizacji inwestycji ujmowanych w Planach obowiązujących w latach 2015-2017 był konsultowany przez ZWiK z I Zastępcą Prezydenta i z Wydziałem Inżyniera Miasta.

W marcu i kwietniu 2014 r., w związku z planowanym ogłoszeniem przetargu na przebudowę jezdni na ul. Słonecznej, Zarzecze, Strzeleckiej i Rycerskiej dokonano uzgodnień dotyczących podziału zadań oraz terminu realizacji robót.

(dowód: akta kontroli str. 209-211)

Projekt Planu na lata 2014-2017 był przesłany w dniu 13 października 2014 r. do konsultacji przez WIM. Rafał Łysiak – naczelnik WIM zgłosił uwagi dotyczące m.in. planów remontów sieci na ul. Kołłątaja, Gdyńskiej i Bydgoskiej. Uwagi zostały częściowo zostały uwzględnione (w przypadku ul. Bydgoskiej), częściowo wyjaśnione.

---

¹⁴ Nr XVII/123/2015.

¹⁵ Nr XXIX/227/2016.

(dowód: akta kontroli str. 213)

Przedstawiciele ZWiK uczestniczyli w naradzie zorganizowanej przez WIM w dniu 6 października 2015 r. w celu uzgodnienia udziału ZWiK w planowanych przez Miasto na 2016 r. zadań inwestycyjnych. Ustalono zakres zadań do wykonania przez Miasto i przez ZWiK. Udział ZWiK - w różnym zakresie od przeglądu sieci do konieczności budowy wodociągu uzgodniono w przypadku 23 (na 30) zadań inwestycyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 215-220)

Pismem z 12.10.2016 r. ZWiK, w odpowiedzi na pismo WIM z 7.10.2016 r. poinformował na jaki zakres koniecznej wymiany, lub przebudowy sieci zostały zabezpieczone środki w planie inwestycji na 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 221-233)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej
działalności

Uwaga NIK dotyczy braku w regulaminie organizacyjnym Urzędu zadań z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, głównie wynikających z art. 24 ust. 1 i z art. 24 ust. 4 uzw.

**Ocena
częstkowa**

NIK pozytywnie ocenia przygotowanie organizacyjne i finansowe Urzędu do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Opis stanu
faktycznego

2. Niezawodność dostarczania wody.

2.1. Kontrole i monitoring pracy sieci wodociągowej.

Według stanu na dzień 31 marca 2017 r. sieć wodociągowa w Mieście zbudowana była z:

- 24 km rur stalowych (z tego 16,8 km w wieku ponad 80 lat, 7,2 km – 71-80 lat),
- 27 km rur z żeliwa szarego (9,3 km – 51-60 lat, 6 km – 31-40 lat),
- 0,1 km rur z żeliwa sferoidalnego – do 20 lat,
- 51,4 km rur z PE (46,2 km – do 20 lat, 5,2 km – 21-30 lat),
- 11,2 km z rur PCV (6,3 km do 20 lat, 4,3 km – 41-50 lat),
- 2,2 km z innych materiałów (1,7 km – 51-60 lat).

(dowód: akta kontroli str. 221-233)

W Urzędzie brak było danych o:

- o realizacji przez zarząd ZWiK obowiązków określonych w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁶.
- o sposobie i zakresie prowadzonego przez ZWiK monitoringu sieci wodociągowej,

ZWiK wprowadził w 2012 r. program zmniejszenia strat wody. Zaplanowanie działań zostało poprzedzone wykonaniem przez firmę zewnętrzną diagnostyki szczelności sieci. Diagnostyką objęto ok. 100 km sieci wodociągowej. Kontrola wskazała kilkanaście miejsc potencjalnych nieszczelności sieci, które zostały w

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332; dalej: upb.

kolejnym okresie zlokalizowane i usunięte. Następnie ustalony został harmonogram działań w zakresie wdrożenia programu ograniczenia strat wody. Zaplanowano etapowe wdrażanie systemu monitoringu sieci wodociągowej. Po każdym etapie przewidziano analizę wydatków i korzyści. W ramach realizacji programu utworzono 20 punktów pomiarowych oraz zakupiono sprzęt do aktywnego wykrywania wycieków. Ponadto zaplanowano i przeprowadzono działania diagnostyczne ok. 100 km sieci wodociągowej w zakresie kontroli akustycznej, w efekcie czego wykryto 6 nieujawnionych wycieków. Straty wody na sieci wodociągowej zmniejszone zostały z 679,1 tys. m³ w 2011 r. do 328 tys. m³ w 2016 r. W 2016 r. straty wody kształtowały się na poziomie 15%.

(dowód: akta kontroli str. 237-245)

2.2. Awarie sieci wodociągowej.

Opis stanu
faktycznego

ZWiK informował Urząd o awariach skutkujących przerwami w dostawach wody dla mieszkańców lub spadku ciśnienia w sieci. Urząd, na swojej stronie internetowej informował o przyczynach przerw w dostawie wody (awaria, prace remontowe, przebudowa ulicy itp.) ulicach (lub ich odcinkach) na których zakłócenia wystąpią oraz przewidywanym czasie ich trwania. W okresie objętym kontrolą wystąpił 1 przypadek długotrwałej przerwy w dostawie wody (trwającej ponad dobę) spowodowanej awarią. Awaria dotyczyła rurociągu magistralnego 500 mm w ul. Krzywej w Świnoujściu i trwała od 10 września 2016 r., godz. 23.30 do 12 września 2016 r., godz. 20.00. Podczas trwania awarii ZWiK podstawił beczkę z wodą bezpieczną dla zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 247-271)

Współpraca Urzędu z ZWiK mająca na celu zapewnienie dobrego stanu sieci wodociągowej została opisana w części 1 niniejszego wystąpienia.

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności Urzędu w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

NIK pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie zapewnienia niezawodności dostarczania wody.

3. Zapewnienie wymaganej jakości wody.

3.1 Badania jakości wody.

Opis stanu
faktycznego

Urząd nie posiadał danych o:

- liczbie miejsc na sieci wodociągowej z których ZWiK pobierał wodę do badań i o częstotliwości dokonywania poboru prób wody,
- monitoringu substancji promieniotwórczych w wodzie.

W badanym okresie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny przekazywał za każde półrocze Prezydentowi „Okresowe oceny jakości wody dla Miasta Świnoujście”, które następnie były publikowane na stronie internetowej Miasta. We wszystkich ocenach z lat 2015 i 2016. zawarto m.in. stwierdzenie, że mieszkańcy Świnoujścia w ocenianym okresie korzystali z wody do spożycia o jakości odpowiadającej stawianym jej wymaganiom.

3.2. Oceny jakości wody.

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie PPIS wydał łącznie 3 decyzje stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia, z tego 2 w dniu 20 sierpnia 2015 r.:

PPIS¹⁷ stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia dostarczaną przez SUW „Wydrzany” oraz warunkowo dopuścił wodę do spożycia z ww. ujęcia o podwyższonej zawartości żelaza do dnia 30 września 2015 r. i ustalił, że poziom wartości parametru żelaza nie mógł przekraczać 400 µg/l; nakazał ZWiK usunąć stwierdzone przekroczenie parametru żelaza poprzez przeprowadzenie działań naprawczych, mających na celu doprowadzenie jakości wody do zgodnej z obowiązującymi wymaganiami w terminie do dnia 30 września 2015 r.; zobowiązał Zakład, by nie później niż od dnia 1 października 2015 r. dostarczał ze SUW „Wydrzany” wodę odpowiadającą wymaganiom.

PPIS¹⁸ stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia dostarczanej przez wodociąg publiczny – sieć „Granica-Wydrzany” oraz warunkowo dopuścił wodę do spożycia z ww. sieci wodociągowej o podwyższonej zawartości żelaza i mętności do dnia 30 września 2015 r. i ustalił, że poziom wartości parametrów nie mógł przekraczać: mętność 3NTU, a żelaza 400 µg/l; nakazał ZWiK usunąć stwierdzone przekroczenia parametrów, tj. żelaza i mętności poprzez przeprowadzenie działań naprawczych, mających na celu doprowadzenie jakości wody do zgodnej z obowiązującymi wymaganiami w terminie do dnia 30 września 2015 r.; zobowiązał Zakład, by nie później niż od dnia 1 października 2015 r. dostarczał z wodociągu publicznego – sieć „Granica-Wydrzany” wodę odpowiadającą wymaganiom.

W przypadku obu ww. decyzji z 2015 r. Zakład podjął przedsięwzięcia naprawcze - wykluczył przyczyny mechaniczne (sprawdzono sprawność i drożność urządzeń oraz parametry ich pracy), skontrolował procesy technologiczne i ilości dozowanych chemikaliów, wykluczył zjawiska mogące mieć wpływ na zachwianie procesu sedimentacji, pobrał do badania próbki PIX-u (pod względem zawartości żelaza ogólnego i dwuwartościowego), prowadził na bieżąco konsultacje z technologami i ekspertami w zakresie uzdatniania wody, opróżnił istniejący zbiornik PIX-u (przeprowadzono płukanie i sprowadzono nową partię koagulantu) – co spowodowało znaczny spadek zawartości żelaza i zmniejszenie mętności. Poziom żelaza w wodzie i mętność wróciły do normy w ciągu 2-3 dni.

W dniu 10 listopada 2016 r. PPIS¹⁹ stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia dostarczanej bezpośrednio do sieci z wodociągu publicznego prawobrzeże sieć „Odra-Przytór-Wydmy” oraz warunkowo dopuścił wodę do spożycia z ww. wodociągu, w terminie do dnia 10 grudnia 2016 r. i określił dopuszczalną wartość żelaza na poziomie 400 µg/l, a manganu 200 µg/l; nakazał ZWiK podjąć działania naprawcze, celem zapewnienia zaopatrzenia prawobrzeżnej części Miasta Świnoujście przez wodociąg publiczny – sieć „Odra-Przytór-Wydmy” w wodę spełniającą wymagania; zobowiązał Zakład, by nie później niż od dnia 11 grudnia 2016 r. dostarczał z wodociągu publicznego – sieć „Odra-Przytór-Wydmy” wodę odpowiadającą wymaganiom. Przyczyną podwyższonych parametrów było podawanie do sieci miejskiej wody surowej z pominięciem stacji uzdatniania (w związku ze stwierdzeniem przekroczenia dopuszczalnej wartości liczby bakterii grupy coli w wodzie uzdatnionej produkowanej przez SUW „Odra”). Ponowne badania wody nie potwierdziły występowania bakterii grupy coli, ani przekroczenia innych parametrów bakteriologicznych, PPIS w dniu 14 listopada 2016 r. wyraził

¹⁷ decyzją nr PPS-NS-HK/600/24/E.S./15

¹⁸ decyzją nr PPS-NS-HK/600/25/E.S./15

¹⁹ decyzją nr PPS-NS-HK/600/14/E.S./16

zgodę²⁰ na zaopatrywanie sieci wodą uzdatnioną w SUW „Odra”. Powyższe spowodowało, że parametry zawartości żelaza i manganu wróciły do obowiązujących norm.

(dowód: akta kontroli str. 273 -274)

3.3. Informowanie konsumentów o jakości wody.

Opis stanu faktycznego

Urząd przekazywał mieszkańcom komunikaty o jakości wody – na podstawie informacji PPIS – na stronach internetowych Urzędu (BIP).

Na stronach internetowych Urzędu zamieszczono także, przekazane przez ZWiK informacje o stwierdzonych odstępstwach od zakładanych parametrów wody oraz o podjętych działaniach naprawczych i skutkach tych działań.

(dowód: akta kontroli str. 275-281)

3.4. Działania na rzecz poprawy jakości wody i zarządzanie kryzysowe.

Opis stanu faktycznego

Ze względu na perspektywę ograniczenia poboru wody w wydawanych w przyszłości pozwoleniach wodnoprawnych dla ujęć lewobrzeżnej części Miasta oraz ze względu na prognozowany wzrost zapotrzebowania na wodę istnieje niebezpieczeństwo pojawienia się deficytu wody po roku 2021 w wielkości 1550 m³/d. W celu zrealizowania inwestycji umożliwiającej zaopatrzenie w wodę z innych, niż aktualnie eksploatowanych ujęć, Miasto dokonało analizy możliwości dostarczania wody z ujęcia Kodrąbek (gmina Wolin – ok. 30 km od Świnoujścia). Opracowana została dokumentacja hydrogeologiczna i zostały zatwierdzone zasoby na potrzeby miasta z tego ujęcia w ilości 3600 m³/d. W 2015 r. opracowano studium wykonalności przedsięwzięcia. Jego koszty oszacowano na 44-50 mln. zł. W związku z dużymi kosztami ZWiK podjęto działania w celu opracowania analizy techniczno-technologicznej możliwości odsalania wody z Zalewu Szczecińskiego na potrzeby Miasta. Ponadto przewidziane zostało wykonanie zbiorników retencyjnych na terenie stacji uzdatniania wody Wydrzany, w celu przeciwdziałania skutkom nierównomiernego poboru wody w ciągu doby – w szczególności w okresie letniego sezonu turystycznego.

(dowód: akta kontroli str. 180-181)

W zatwierdzonym 13 lutego 2015 r. przez Wojewodę Zachodniopomorskiego Miejskim Planie Zarządzania Kryzysowego, w części I – Plan Główny uwzględniono ryzyko pn. „Zachwianie systemu zaopatrzenia w wodę”. Jako najpoważniejsze skutki wywołane paraliżem lub zachwianiem systemu zaopatrzenia w wodę zidentyfikowane zostały:

- ograniczenie poziomu zabezpieczenia socjalnego obywateli,
- ograniczenie lub wstrzymanie procesów produkcyjnych,
- wzrost zagrożeń sanitarno-epidemicznych,
- wzrost zagrożeń epizootycznych,
- konieczność ograniczenia funkcjonowania lub wstrzymania działalności instytucji publicznych,
- konieczność wprowadzenia racjonowania wody,
- konieczność uruchomienia alternatywnych dostaw wody.

Jako osoby odpowiedzialne za zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i usuwanie skutków dokument wymienia Naczelnika Wydziału Zarządzania

²⁰ Decyzją nr PPS-NS-HK/600/15/E.S./16.

Kryzysowego, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz Dyrektora ZWiK.

(dowód: akta kontroli str. 283-289)

Plan Zarządzania Kryzysowego określił także zadania dyrektora ZWiK na wypadek zagrożenia epidemicznego polegające na wprowadzeniu programów szkolenia osób zatrudnionych w ujęciach wody, oczyszczalni ścieków, przepompowniach, stacjach uzdatniania wody z zagadnień bioterrorystycznych oraz na przeprowadzaniu kontroli ujęć wody, oczyszczalni ścieków i ujęć wody

(dowód: akta kontroli str. 291-303)

Inspektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego poinformował, że w czasie trwania kontroli trwały prace nad aktualizacją omawianego dokumentu.

(dowód: akta kontroli str. 305)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zakresie realizacji zadań celem których było zapewnienie wymaganej jakości wody.

Opis stanu
faktycznego

4. Prawdliwość ustalania cen za wodę wodociągową.

ZWiK przedstawił Prezydentowi wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na 2015 r., 2016 r. i 2017 r. (wraz z uzasadnieniem i wymaganymi załącznikami) odpowiednio w dniach: 22 października 2014 r., 22 października 2015 r. i 21 października 2016 r., tj. zgodnie z art. 24 ust. 2 uzzw. Okres obowiązywania taryf był od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

W taryfach na 2015 r., 2016 r. i 2017 r. zamieszczone zostały wymagane przepisami elementy, tj. m.in.: rodzaje prowadzonej działalności, rodzaj i strukturę taryfy, taryfowe grupy odbiorców usług, rodzaje i wysokość cen i stawek opłaty abonamentowej.

Niezbędne przychody (związane dostarczaniem wody) ustalono na 11.012,1 tys. zł w 2015 r., 11.816,7 tys. zł w 2016 r. i 12.034,0 tys. zł w 2017 r.

Przy ustalaniu stawek taryfowych ZWiK uwzględnił m.in.:

- koszty eksploatacji i utrzymania w wysokości 10.818,8 tys. zł w 2015 r., 11.598,3 tys. zł w 2016 r. i 11.830,8 tys. zł w 2017 r.,
- należności nieregularne - odpowiednio - 9,9 tys. zł, 7,2 tys. zł i 16,6 tys. zł,
- marżę zysku – odpowiednio - 55,2 tys. zł, 60,4 tys. zł i 64,3 tys. zł,
- opłaty za korzystanie ze środowiska – odpowiednio - 102,4 tys. zł, 110,1 tys. zł i 112,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 307-375, 377-415, 421-456)

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę wyodrębniono dwie taryfowe grupy odbiorców usług:

- grupa 1 - gospodarstwa domowe,
- grupa 2 - pozostali odbiorcy.

Cenę 1 m³ wody wodociągowej ustalono w 2015 r. na 4,45 zł (grupa 1) i 4,98 zł (grupa 2), odpowiednio w 2016 r. 4,49 zł i 5,12 zł oraz w 2017 r. 4,32 zł i 4,94 zł.

Taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę zostały przyjęte uchwałami Rady Miasta:

- z dnia 23 października 2014 r.²¹ – taryfa na rok 2015,
- z dnia 26 listopada 2015 r.²² – taryfa na rok 2016,
- z dnia 24 listopada 2016 r.²³ – taryfa na rok 2017.

W uzasadnieniach do projektów uchwał w sprawie taryf, Prezydent informował o pozytywnym zaopiniowaniu wniosków taryfowych przez Radę Nadzorczą ZWiK. Wnioski taryfowe były weryfikowane przez WIM.

(dowód: akta kontroli str. 309-313, 415-419, 457-461)

Każdorazowo podjęcie uchwały w sprawie ustalenia taryf było każdorazowo poprzedzone pozytywną opinią Komisji Gospodarki i Budżetu Rady Miasta.

Taryfa na 2015 r. została opublikowana na stronie internetowej Urzędu (data publikacji 30 października 2014 r.). Taryfa na 2016 r. została opublikowana na stronie internetowej Urzędu (30.11.2015 r.). Taryfa na 2017 r. została opublikowana na stronie internetowej Urzędu (29 listopada 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 463)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w zakresie ustalania cen wody nie stwierdzono nieprawidłowości.

**Ocena
częstkowa**

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu związane z ustalaniem ceny za wodę.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej; drugi do akt kontroli.

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 31 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler
Leszek Chwat
Doradca Techniczny

²¹ Nr LIX/465/2014.

²² Nr LVI/124/2015.

²³ Nr XXIX/228/2016.

²⁴ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.